

Yttrande över delbetänkande Utvecklingskraft förhållbar välfärd (SOU 2003:123)

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge nedanstående yttrande till Finansdepartementet.

Det är viktigt att öka det medborgerliga engagemanget i samhället. En förutsättning för att den enskilde ska engagera sig är att det finns träffpunkter och mötesplatser där deras engagemang kan tas tillvara. Den lokala och regionala demokratin måste ge utrymme för och ta tillvara detta engagemang. Det kräver aktiva partier och politiker. Det är därför bra att Ansvarskommittén ser behovet av ett ökat medborgerligt engagemang.

För att den lokala och regionala nivån ska vara stark och intressant för medborgaren är det viktigt med lokala och regionala demokratiska val. Vi tycker därför att det är fel att lokala och regionala befattningshavare ska utses av regeringen som finns i ett av de scenarier som kommittén för fram.

Ansvarskommittén tar upp att den bristande statliga sektorssamordningen är ett stort problem. Detta särskilt för landstingen/regioner och kommuner. Representanter för statliga myndigheter har även fört fram sådana synpunkter. Det är angeläget att kommittén ser över hur sektorssamordningen ska kunna förbättras.

En viktig iakttagelse som kommittén gör är att samhällets service är vertikalt organiserad och starkt specialiserad i ”stuprör”. Organisationen kan vara utformad efter olika sjukdomar, symptom eller sociala problem. Samtidigt är patientens eller klientens behov eller problem mer sammansatta och kan inte lösas av den vertikala organisationen. Denna asymmetri mellan människa och samhällsorganisation är ett centralt problem. Kommittén måste i det fortsatta arbetet analysera och lämna förslag om hur samhällets serviceorganisation ska utformas efter patienternas och allmänhetens behov.

Kommittén framhåller att en tydlig ansvarsfördelning är en förutsättning för att medborgaren ska kunna utkräva ansvar. Enligt vår mening är det viktigt att resurser, befogenheter, ansvar och ansvarsutkrävande följs åt. För den enskilde medborgaren är det viktigt att veta vart man ska vända sig om man har synpunkter på eller är missnöjd med en verksamhet. Det är en förutsättning för att medborgaren ska kunna påverka verksamheten och få en ändring till stånd.

Det är angeläget att kommittén analyserar välfärdsuppdragets omfattning och finansiering. De senaste årens ekonomiska utveckling och dåliga ekonomiska tillväxt gör det angeläget att diskutera olika vägar för att trygga den gemensamma välfärden. Samhällets organisation måste utformas så att den stödjer de tillväxtbefrämjande faktorerna i samhället. Den bristande sektorssamordningen inom den statliga verksamheten och den statliga detaljstyrningen är med stor sannolikhet en tillväxthämmande faktor.

Kommuner och landsting måste ha så långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar som möjligt. Det innebär bl a att statens styrning måste vara tydlig och förutsägbar. Utvecklingen de senaste 10 – 15 åren har gått mot en minskning av den kommunala självstyrelsen. Det är därför viktigt att stärka skyddet av den kommunala självstyrelsen i regeringsformen. Kommittén bör därför analysera dessa frågor noggrant.

Kommittén bör se över den regionala indelningen i Sverige. Viktiga frågor att analysera är förutsättningar för tillväxt, ekonomisk utveckling och samarbete inom hälso- och sjukvården. Den regionala indelningen bör göras utifrån funktionella samband. I dessa sammanhang bör även frågor som rör samarbete över nationsgränser belysas.

Vi anser att det är viktigt att kommittén har ett sjukvårdsperspektiv när man studerar äldreomsorgen. Detta eftersom att många äldre har ett stort sjukvårdsbehov och inte enbart omsorgsbehov.

Kommittén bör även analysera hur informationsöverföring ska ske mellan sjukvård och kommunal omsorg. Vilka IT-system behöver utvecklas? Det är viktigt att informationsöverföringen fungerar så att den enskilde kommer i kläm. Det är viktigt att informationen finns tillgänglig hela dygnet eftersom vården i allt större utsträckning bedrivs i patientens hem.

Hälso- och sjukvård är en kunskapsintensiv verksamhet. Det är den sektor i samhället som har högst andel högskoleutbildade. Den medicinska utvecklingen är snabb. Det är därför av största vikt att kommittén beaktar den dynamik som präglar sjukvårdens utveckling. Det är viktigt att kommittén i fortsättningen inte ser sjukvården som statisk verksamhet.

Rättighetslagstiftningar avser att tillförsäkra enskilda rättigheter genom lag. Det syftar till att tillgodose enskilda individers intressen och behov. Genom rättighetslagstiftningen ska alla medborgare ges goda och likvärdiga levnadsvillkor. Det är viktigt att kommittén i det fortsatta arbetet analyserar rättighetslagstiftningens konsekvenser och effekter. Värderingsfrågor bör inte hanteras av domstolar utan i demokratiska församlingar.